

Kierownik Kliniki: prof. dr hab. n. med. Krzysztof Szaflik

Ocena

rozprawy na stopień doktora nauk medycznych
lekarza Łukasza Pydysia pod tytułem:

„Wiek matki jako czynnik ryzyka w ciąży i w okresie okołoporodowym”

*Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lekarza Łukasza Pydysia przynosi recenzentowi od lat związanemu z patologią ciąży i perinatologią prawdziwą radość – oto Klinicysta – Ginekolog, Położnik opiera swoje badania w celu określenia wpływu wieku kobiety ciężarnej na ryzyko występowania istotnych powikłań przebiegu ciąży i porodu u kobiet w ciąży niskiego ryzyka w populacji naszego kraju - dla rozwiązania poważnego zadania związanego z codzienną Swoją pracą dla **dobra płodu i przyszłej matki.***

I rozwiązuje to zadanie bardzo dobrze !

Okazało się, że prowadzone badania przez specjalistę w danej dziedzinie klinicznej, podnoszą znacznie wartość dokonanych spostrzeżeń - z korzyścią zarówno dla badającego jak i dokładności wyniku.

Globalny problem starzejącego się społeczeństwa wynika przede wszystkim z dwóch podstawowych zjawisk - zmniejszania się liczby urodzeń oraz wzrostu długości życia. Tendencja ta zauważalna jest zwłaszcza w krajach wysoko rozwiniętych, a jej skutki dotyczące zmniejszenia produktywności stanowią nie lada wyzwanie dla potrzeb społeczeństwa „młodego”. Dający się zaobserwować trend we wzroście średniego wieku

kobiet decydujących się na zajście w ciążę niesie ze sobą konsekwencję zarówno z zakresu rozrodczości, w tym niepłodności – jej diagnostyki oraz leczenia, jak i perinatologii z całym wachlarzem powikłań mogących wikłać ciążę.

Stopniowe przesuwanie się średniego wieku kobiet decydujących się na macierzyństwo na 30. rok życia powinno zwrócić naszą uwagę na tę właśnie grupę zarówno w okresie prekonceptyjnym, jak i przez cały okres ciąży. Pomimo jednoznacznie zauważalnych zmian społecznych złożoność tego problemu jest zdecydowanie większa. Wspomnieć należy, że do czynników ryzyka większości powikłań patologii ciąży możemy zaliczyć wiek matki – jednak nie tylko zaawansowany. Mowa tutaj o spektrum zaburzeń wikłających ciążę młodocianych, co znajduje szerokie potwierdzenie w literaturze tego tematu.

Mimo ogromnego postępu w medycynie perinatalnej, obecnie nie ma konsensusu względem wpływu wieku ciężarnej na przebieg ciąży i ryzyko okołoporodowe. Problem ten stanowi ciągłe wyzwanie dla współczesnej medycyny perinatalnej. Jedna grupa badaczy uważa, że wiek może być niekorzystnym czynnikiem rokowniczym w przebiegu ciąży i porodu, druga sugeruje istnienie liniowego bądź wykładniczego wpływu wieku na występowanie powikłań. Jeszcze inni zastanawiają się nad próbą ustalenia wartości progowej wieku, powyżej której ryzyko powikłań jest istotnie większe.

Dotychczasowe poglądy są ciągle niezadowolające i nie doczekały się do chwili obecnej kompleksowego, jednoznacznego opracowania. Z tych wszystkich względów, powyższą pracę uważam za bardzo ciekawe i oczekiwane doniesienie naukowe.

Już sam temat dysertacji zapowiada wgląd w tematykę o cechach nie tylko naukowo - poznawczych, ale i mogącej znaleźć zastosowanie funkcjonalne. Recenzowana praca pt. „Wiek matki jako czynnik ryzyka w ciąży i w okresie okołoporodowym” stanowi niezwykle ciekawą analizę o dużej wartości zarówno teoretycznej, jak i praktycznej. Uważam zatem, że Autor z pomocą Promotora i Promotora Pomocniczego dokonali bardzo trafnego wyboru problemu badawczego.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa została zredagowana w sposób tradycyjny. Obejmuje 109 stron tekstu, została podzielona na 7 rozdziałów. Całość pracy doktorskiej ma typowy układ. Zawarty na początku spis tabel i rycin pozwala czytającemu w sposób intuicyjny odnaleźć się w treści pracy, nie zaburzając całości koncepcji. Streszczenie w języku polskim, jak i angielskim wprowadza w temat – pozwala na rzetelne zapoznanie się z kolejnymi rozdziałami pracy oraz ich zawartością merytoryczną. Wykaz piśmiennictwa zawiera 190 pozycji, z czego prawie połowa - 89 po 2010 roku co świadczy o dokonaniu aktualnej analizy poruszanych problemów.

We wstępie swojej pracy Autor umiejętnie i kompetentnie wprowadza czytelnika w problematykę przedmiotu badań i uzasadnia motywację ich podjęcia. Przedstawia nam obraz zmian demograficznych podkreślając ich przyczyny oraz analizując potencjalne perspektywy. Dużo uwagi poświęcił danym prezentowanym przez Eurostat oraz ich interpretacji, co pozwala na dokładne wprowadzenie czytelnika w temat „odroczonego” posiadania potomstwa. W tej części pojawia się kilka niedociągnięć językowych, jak choćby użycie zwrotu „przesunięcie najwyższej płodność” w odniesieniu do przesunięcia się średniego wieku rodzącej w Polsce; zgodnie z obowiązującą terminologią płodność to nic innego, jak zdolność do rozrodu – nie zaś czas w którym do tego rozrodu dochodzi.

Zastanowienia wymaga również dyskusja dotycząca wpływu wieku ojca dziecka na przebieg ciąży i porodu, co jednak nie znajduje odzwierciedlenia w dalszym prowadzeniu badania – na przykład podczas selekcji grupy badanej. W dalszej części możemy zapoznać się z rolą wieku ciężarnej, jako czynnika ryzyka wybranych powikłań. Tu warto zaznaczyć, że zatytułowanie podrozdziału 1.2. „Wiek jako czynnik ryzyka okołoporodowego” jest dość niefortunne, zważywszy na fakt oceny powikłań dotyczących nie tylko okresu okołoporodowego. Dalsze omówienie kolejno każdej patologii z zawarciem na końcu wniosków dotyczących relacji z wiekiem kobiety jest bardzo czytelne i wyczerpujące. Swego rodzaju zwieńczeniem jest podrozdział 1.3. „Luki w obecnej wiedzy” w którym to Autor w sposób zwięzły wykazuje możliwości zgłębienia tematyki, jednocześnie odnosząc się do zagadnień kontrowersyjnych lub też słabiej przeanalizowanych w literaturze przedmiotu. Brak przypisów nieco utrudnia odniesienie wniosków Autora do piśmiennictwa.

Cele pracy zostały trafnie zakreślone, jasno i precyzyjnie sformułowane. Celem głównym powyższej pracy było określenie wpływu wieku na ryzyko wystąpienia istotnych powikłań przebiegu ciąży i porodu u kobiet w ciąży niskiego ryzyka w populacji polskiej oraz możliwość określenia wieku kobiety, powyżej którego ryzyko wystąpienia powikłań ciąży i porodu zwiększa się istotnie.

Dodatkowe wyznaczenie celów szczegółowych niewątpliwie podwyższa wartość recenzowanej rozprawy:

- oszacowanie wpływu wieku na ryzyko wystąpienia wybranych powikłań przebiegu ciąży i porodu w grupie pacjentek niskiego ryzyka,
- zdefiniowanie nowych czynników ryzyka przebiegu ciąży i porodu w grupie pacjentek niskiego ryzyka
- określenie wpływu przeszłości położniczej na wyniki okołoporodowe

Odpowiedź na postawione problemy przeprowadzona została na drodze prawidłowo zestawionego materiału badawczego. Badanie miało charakter analizy retrospektywnej. Analizie poddano dane 25 063 kobiet, których ciąża zakończyła się porodem w Szpitalu Specjalistycznym Świętej Zofii w Warszawie w latach 2010 – 2016.

Analiza materiału i metodyki badania imponuje zwłaszcza pod względem liczebności grupy badanej zebranej w dość krótkim wertykale czasu. Jasno wyznaczone kryteria włączenia i liczne kryteria wyłączenia świadczą o zaangażowaniu Autora w selekcję, jak najbardziej jednorodnej grupy objętej opracowaniem. Wyznaczone punkty końcowe stoją w zgodzie z aktualną problematyką z zakresu patologii ciąży, będąc odzwierciedleniem najistotniejszych problemów. Zaproponowany dobór narzędzi statystycznych oraz analiza wieloczynnikowa ma charakter typowy dla tego typu opracowań, jednocześnie widoczna jest wysoka jakość przeprowadzonych obliczeń statystycznych.

Przygotowanie materiału klinicznego i bardzo staranne opracowanie statystyczne uzyskanych wyników, świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu merytorycznym do tej pracy. Nie mam żadnych zastrzeżeń do metodyki prowadzonych badań. Wręcz przeciwnie, podziwiam tak rzadką u klinicysty dokładność, okazane doświadczenie i zaangażowanie w ich wykonywaniu.

Wyniki stanowią odzwierciedlenie pracy Autora. Pomimo zastosowania zaawansowanych metod obliczeniowych ich prezentacja z użyciem licznych wykresów, tabel i histogramów nie tylko podnosi wartość estetyczną pracy, ale i poprawia czytelnikowi zrozumienie omawianych problemów.

Najważniejszy i zarazem najciekawszy rozdział stanowi omówienie wyników oraz dyskusja, w której to Autor wykazuje się dużą znajomością tematu. Forma dyskusji z podziałem na rodzaje ocenianych powikłań jest bardzo koherentna. Możliwość odniesienia własnych wyników badań do dostępnych w literaturze tematu została wykorzystana przez Doktoranta w sposób adekwatny. Zarówno liczba, jak i wartość merytoryczna przytaczanych w dyskusji pozycji piśmiennictwa świadczyć może o naukowej dojrzałości Doktoranta i szerokim zainteresowaniu podjętą tematyką. Należy zauważyć, że prowadzona polemika jest odważna i wysokiej jakości. Pewnym niedociągnięciem mogącym dyskretnie umniejszać wartość pracy jest brak uwzględnienia rodności oraz przeszłości położniczej rodzących, co w przypadku powikłań takich jak choćby krwotok okołoporodowy, brak postępu porodu, czy przedwczesne oddzielenie się łożyska prawidłowo usadowionego wydaje się być nader istotne. W podrozdziale wieńczącym dyskusję Autor zaznacza w sposób wyraźny zauważone przez siebie ograniczenia badania, co stoi w pewnej sprzeczności z deklarowaną wielokrotnie niezależnością wieku jako czynnika ryzyka.

Na podstawie przeprowadzonego badania sformułowane zostały prawidłowo wnioski w liczbie 5. Pozostają one w zgodzie z założeniami pracy. Niedosyt pozostawia brak określenia wieku kobiety, powyżej którego ryzyko wystąpienia powikłań ciąży i porodu zwiększa się istotnie, co Autor założył sobie w jednej z hipotez badawczych. Z punktu widzenia praktycznego mogłoby to posłużyć do stworzenia programów profilaktycznych, czy też wstępu do zaplanowania algorytmów postępowania lub stworzenia rekomendacji.

Podjęta przez Doktoranta tematyka badań jest niezwykle istotna w świetle ważnego zagadnienia jakim jest wiek ciężarnej. W przedstawionym opracowaniu nie stwierdzono istotnych uchybień merytorycznych i metodycznych. Rozprawa doktorska w moim przekonaniu spełnia wymogi stawiane przed dysertacją, w oparciu o które można ubiegać się o stopień naukowy doktora nauk medycznych.

Rozprawa stanowi samodzielny i twórczy dorobek lekarza Łukasza Pydyś i jest doskonałym przykładem tego, czego może dokonać zdolny i pracowity, działający z wielką pasją i zaangażowaniem lekarz. Wykazał rozległą wiedzę teoretyczną i praktyczną w dziedzinie położnictwa i perinatologii a także „niepokój naukowy”, który zaowocował przygotowaniem niniejszej rozprawy.

Rozprawa lekarza Łukasza Pydyś odpowiada merytorycznym i formalnym wymogom stawianym na stopień doktora nauk medycznych, oraz spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1, Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (*Dz.U. 2003, Nr 65, poz. 595, z późn. zm.*) w związku z art.179 ust1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (*Dz.U. z 2018r. poz1669 z późn. zm.*).

W związku z powyższym mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie lekarza Łukasza Pydyś do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Łódź 12.10. 2021 r.

Prof. Krzysztof Szaflik